

GESCHIEDENISBURO – NIEUWSBRIEF

Jaargang 3 – mei 2023

Drs. Freja van der Zee-Dijkstra www.geschiedenisburo.nl geschiedenisburo@kpnmail.nl tel. 06 23 93 48 04

AGENDA

11 mei 2023, 10.00 uur "Weet je nog wel...?"

Lezing i.o.v. *De Knipe Actief* in De Barte, Ds. Veenweg 10A, De Knipe

Tijdens de zomermaanden zijn er geen cursussen. Maar in de eerste week van oktober gaan we weer van start met twee nieuwe cursussen. In de ene cursus wordt de Renaissance behandeld en de andere is een vervolg op de cursus over het Rampjaar (1672), waarin de geschiedenis van Nederland tussen 1747 en 1848 centraal zal staan. In de juli-editie van de Nieuwsbrief volgt meer informatie over beide cursussen.

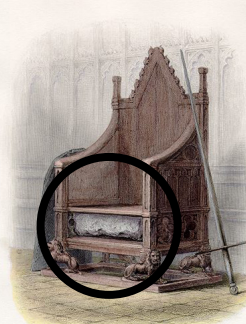
Rondleidingen:

Wil je deze zomer toch met geschiedenis bezig zijn, kom dan met me toeren of wandelen! Op het moment dat het jou uitkomt kunnen we de volgende rondleidingen plannen:

A. Tour de Veen – kom van alles te weten over het veenlandschap rondom Heerenveen en de mensen die daar woonden en werkten. Per auto gaan we op zoek naar diverse sporen uit het verleden. Hier en daar hoort er ook een korte wandeling bij. **Het basispakket van 2.5 uur kost €75,- (max. 3 personen).**

B. Emancipatie in Veertien Verhalen – in de Heerenveense wijk Skoatterwâld zijn straten vernoemd naar personen die zich in het verleden hebben ingezet voor de emancipatie van de arbeider en/of de vrouw. Tijdens een wandeling door de wijk vertel ik je graag hun verhaal. **Het basispakket van 2 uur kost €50,- (max. 10 personen).**

KWARTAALKIEKJE – een steen van belang

De Coronation Chair met de Stone of Scone (omcirkeld) op een prent uit 1889 - Wikipedia publiek domein

De eerste mensen hebben zich al verzameld langs de route om verzekerd te zijn van de perfecte plek. Ze zullen er bivakkeren tot 6 mei a.s.: de dag van de kroning van Charles III en Camilla.

Het is de bevestiging van Charles' koningschap, dat hij direct kreeg na de dood van zijn moeder Elizabeth II ("de koning - in dit geval koningin - is dood, leve de koning"). En of je het nu een veel te dure poppenkast vindt of een prachtige gebeurtenis, de dag zal bol staan van vaak eeuwenoude tradities.

Eén daarvan is de *Stone of Scone* of *Stone of Destiny*. Kenneth I zou in

843 de eerste zijn geweest die zittend op deze steen gekroond werd tot koning van Schotland. In 1296 werd de steen door de Engelse koning Edward I naar Westminster Abbey (London) vervoerd als teken dat hij Schotland had overwonnen. Hij liet een speciale troon maken met daarin ruimte voor de steen (zie bron). Deze troon wordt sindsdien gebruikt bij de kroningen in het Verenigd Koninkrijk en zal ook op 6 mei a.s. dienstdoen. Daartoe is de steen, die sinds 1996 weer in Schotland is, op 27 april jl. tijdelijk naar Westminster Abbey overgebracht. De steen is ± 66x42x27 cm en weegt zo'n 152 kg.

Oekraïne – vervolg

Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog zijn er twee Oekraïnes: de Volksrepubliek Oekraïne met hoofdstad Kiev (zie de nieuwsbrief van januari 2023) en de West-Oekraïense Republiek met hoofdstad Lviv. Of zij levensvatbaar zijn is onderwerp van deze vijfde aflevering van de, verre van volledige, geschiedenis van Oekraïne en de relatie met Rusland.

De Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek 1919-1928 en hoofdsteden - geografie.nl/onstaan-van-de-oekraïense-grenzen

Oekraïense Revolutie (1917-1921)

Als de Dubbelmonarchie in 1918 ineens stort richten de Oekraïners binnen zijn grenzen de onafhankelijke West-Oekraïense Volksrepubliek op met als hoofdstad Lviv (door de Oostenrijkers Lemberg genoemd). De kersverse republiek krijgt echter direct te maken met aanspraken op grondgebied door naburige staten. Zo start Polen op 22 november de Pools-Oekraïense Oorlog om Oost-Galicië in handen te krijgen. Dit slaagt, omdat het gebied bij de Vrede van Versailles aan Polen wordt toegewezen. Ook Roemenië valt binnen en bezet Noord-Boekowina en Rusland Transkarpatië. In 1919 wordt Transkarpatië bij de Vrede van Saint-Germain toegewezen aan de nieuwe staat Tsjecho-Slowakije.

Op 22 januari 1919 vindt een plechtige gebeurtenis plaats op het plein van de Sofia-kathedraal in Kiev: de beide Oekraïnes verenigen zich. Ongetwijfeld heeft het getouwtrek om gebied door de buurlanden hierbij een rol gespeeld: samen sta je sterker, immers. Bovendien verwachten de Oekraïners met de eenwording waarschijnlijk een betere kans te maken op erkenning in het naoorlogse Europese klimaat dat zoveel ruimte biedt aan het recht van volkeren op onafhankelijkheid. De eenwording brengt echter niet wat men hoopt. Zoals boven beschreven raakt Oekraïne veel gebied kwijt en bovendien zijn de

Oekraïners niet eens over de manier waarop men kan voorkomen dat hun land kan worden ingenomen door de communistische Russen, de Roden. De West-Oekraïners willen hiertoe samenwerken met de Russische gematigde Witten (die overigens vechten voor herstel van een Groot-Rusland met inbegrip van Oekraïne). De Oost-Oekraïners willen liever Polen als bondgenoot, maar dat land is de voornaamste vijand van de West-Oekraïners. De tegenstellingen leiden al spoedig tot gewelddadigheden tussen Oekraïners en het ideaal van 22 januari lijkt vergeten.

Tegelijkertijd speelt een deel van de Russische burgeroorlog, ontstaan na de Russische Revolutie van 1917, zich vanwege de voornamelijk economische belangen inmiddels af op Oekraïense bodem. De chaos maakt Oekraïne één van de bloedigste slagvelden van de Russische en Oekraïense burgeroorlogen. Geschat wordt dat er tussen 1918 en 1921 ruim één miljoen Oekraïners is omgekomen. Hoofdstad Kiev wisselt in deze periode ongeveer tienmaal van regime.

Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek

In november 1920 hebben de Roden de gehele Oekraïne veroverd en hun tegenstanders, de gematigde Witten, definitief verslagen. Polen start dan echter een oorlog met als doel een onafhankelijk Oekraïne als bufferstaat tussen Polen en Rusland. Deze oorlog eindigt op 21 maart 1921 met de Vrede van Riga: Rusland krijgt Oekraïne; Oost-Galicië en West-Wolynië blijven Pools. De Vrede van Riga betekent zodoende ook het einde van de Oekraïense Revolutie, de periode vanaf 1917 waarin Oekraïners streefden naar een onafhankelijke staat.

Russisch Oekraïne, zo'n 450.000 vierkante kilometer groot en met 26 miljoen inwoners, wordt op Russische leest geschoeid. Formeel is het land zelfstandig, maar in de praktijk vormt het één geheel met Rusland: de regering wordt gevormd door de Oekraïense Communistische Partij, die een onderdeel is van Russische Communistische Partij en het Rode Leger is ook Oekraïne's leger. De hoofdstad wordt Charkov, dicht bij de Russische grens en dus gemakkelijk te controleren. Op economisch gebied investeert Moskou veel in de ijzer- en staalindustrie in de Donbas en gebieden net ten westen daarvan.

-wordt vervolgd-